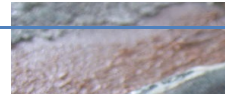

Oudejaarsavond 2017: “Winst uit verlies” – Prediker 3.

Orde van dienst:

Welkom

Votum en zegengroet

NLB 245: 1, 3

Gebed

Inleiding.

Lezen: Prediker 3: 1-15

Sela: “Ik zal er zijn”.

Tekst: Prediker 3: 11

Preek

Nieuw Liedboek 939 Op u alleen

Jaaroverzicht:

Romeinen 14: 8

*Overleden en gedoopt.

Zondag 1 (vr en antw 1)

GK 123: 1

*Mensen, die belijdenis deden.

LB 345: 1, 3

Gebed

Collecte

NLB 413 “Grote God wij loven u”.

Zegen.

Inleiding:

Het boek Prediker gaat over een zoektocht naar zin.

Over de vraag: “Wat is de zin van het leven?”.

Gerard Reve zei het zo aan het einde van een toespraak: “Moge God ons genadig zijn. Moedig voorwaarts! Maar waarheen?”.

Het is de grote vraag: “Waarom zijn wij hier eigenlijk op aarde? Wat is de zin?”.

De schrijver van het boek Prediker ging op zoek.

En zijn onderzoeksvraag was: “Wat is de zin van het leven onder de zon?”.

Preek:

Elk jaar zeggen we het weer: “Wat gebeurt er toch veel in zo’n jaar!”.

In de wereld om ons heen. De aanslagen. De vluchtelingenstroom. Ongelukken. Spanningen tussen landen.

In de gemeente. We hebben we een mooi jaar, maar ook een moeilijk jaar achter de rug met elkaar. In ons eigen leven. Geboorte van kinderen. Maar ook ziekte. Het overlijden van mensen, die ons lief zijn. Mensen, die we niet kunnen missen.

Wat gebeurt er toch veel in zo’n jaar.

Vaak heb je ook het gevoel, dat het je allemaal overkomt. Het gebeurt gewoon en je hebt er geen grip op. Geen controle. Geen overzicht. Het lijkt vaak een wanorde.

We vragen: “Waarom gebeurt dit? Waarom overkomt mij dit? Wat is de zin?”.

Het leven lijkt een beetje op een grote puzzel met meer dan duizend stukjes.

Dia.

Je gooit de doos leeg op de tafel en je ziet alleen maar wanorde. Chaos. Duizend kleine puzzelstukjes. Ze lijken allemaal op elkaar. Ze passen vaak niet in elkaar. Wanorde.

Vaak zie je op de voorkant van de doos een grote afbeelding van de puzzel: Dia.
weet je wat het worden moet. Weet je een beetje waar een stukje ongeveer moet liggen.

Maar stel nou, dat je zelfs die voorkant niet hebt. Dat je zelfs niet weet wat het worden moet!!

Vaak lijkt het leven zo: je hebt een hoop puzzelstukjes. Soms passen er een paar. Vaak niet. Het lijkt een chaos. Lucht en leegte. Veel vragen. Weinig antwoorden. En dan?

Daar gaat het boek Prediker over.

Prediker is een wijsgeer. Een denker.

Hij denkt na over de vraag: "Stel nu eens, dat er geen God bestaat – hoe ziet het leven er dan uit?".
Dat is een boeiende vraag.

Want veel mensen in Nederland staan zo in het leven.

Die zeggen dat zo: "Ik weet niet of er een God is. Misschien wel. Misschien ook niet. Dat weet je gewoon niet. We zien God niet, we kennen zijn wil niet. Dus hoe zou ik ooit rekening kunnen houden met God?".

Prediker noemt dit 'het leven onder de zon'.

Alsof er alleen leven onder de zon is en dus geen God of hemel boven de zon.

Maar, wat betekent dat dan, als er geen God is?

Ja, gelovige mensen zullen zegen: 'Als er geen God is en geen leven na dit leven, dan is er ook geen zin. Geen toekomst. Geen gerechtigheid. Niets wat eeuwig is. Dan is het leven zinloos'.

Mensen die niet geloven hebben daar vaak minder last van: "Als er geen God bestaat, dan moet ik dus zelf zin geven aan mijn leven. Nou, prima! Dan ben ik dus ook veel vrijer. Geen God, die mij allerlei regeltjes opgeeft. Die ergens op een wolk naar mijn leven zit te kijken of ik het wel goed doe. Als volwassen mens moet je zelf keuzes maken en je weg vinden. Dat doet niemand anders voor je. God ook niet!"

***

Hier komt de Prediker ons langszij.

In zijn boek gaat het precies over deze moderne vraag: "Hoe kun je zelf betekenis aan je leven geven, als God dat niet doet? Als er geen God is en dus alleen maar leven onder de zon?".

Want dit heeft de Prediker geprobeerd!

Hij vertelt uitgebreid, dat hij de zin van het leven in rijkdom heeft gezocht.

Hij heeft wijngaarden geplant. Tuinen en parken aangelegd.

"Ik heb runderen en schapen aangeschaft. Goud en zilver opgestapeld. Slaven en slavinnen gekocht. Hij heeft zangers en zangeressen aangesteld en het genot geproefd van vele, vele vrouwen", schrijft hij. Dia

Hij schrijft: "**Alles wat mijn ogen vroegen heb ik ze gegund, elke vreugde, die mijn hart verlangde heb ik gegeven en ik genoot naar hartenlust van al het goede dat ik had verworven**". (2: 10)

Maar vond die prediker dat nu ook? Nee.

Weet je wat hij schrijft?

Dia

"Maar toen nam ik alles wat ik ondernomen had nog eens in ogeschouw, alles wat mijn moeizaam gezwoeg mij had opgeleverd, en ik zag in, dat het allemaal lucht en najagen van wind was. Het had geen enkel nut onder de zon". (2: 11)

Najagen van wind.

Dat is nogal zinloos. Want wind glijdt tussen je handen door. Je kunt het niet vast houden.

En dat is ook wat Prediker bedoelt: je kunt nog zoveel zwoegen en genieten, maar je houdt het niet vast. Er is geen blijvende vrucht.

***

Dat is ook de kern van Prediker 3:

Dia

**Er is een tijd om te baren en een tijd om te sterven,
een tijd om te planten en een tijd om te rooien. (...)
Er is een tijd om te zoeken en een tijd om te verliezen. (...)
Een tijd om te huilen en een tijd om te lachen (...)
Er is een tijd om te scheuren en een tijd om te herstellen. (...)
Er is een tijd om lief te hebben en een tijd om te haten.
Een tijd voor oorlog en een tijd voor vrede.**

Deze woorden lijken een mooi gedicht.

Een lied op de diepe cadans van de tijd en het leven.

Alleen: de inhoud is niet zo mooi.

Want de dingen, die Prediker noemt vormen tegenstellingen.

Dingen, die elkaar opheffen.

Kijk maar: baren – sterven, planten – rooien, scheuren – herstellen, liefde – haat, oorlog – vrede.

Wat heb je eraan om geboren te worden en dan ook weer te sterven? Wat schiet je daarmee op?

Wat heb je eraan als je iets gevonden hebt en toch weer verliest? Als er vrede komt en daarna een oorlog waarbij alles weer aan flarden geschoten wordt?

Met veel ijver bouwt een jonge kerel een nieuwe zaak op. De zaak bloeit. Maar op een dag krijgt hij een hersenbloeding en nu zit hij in het verzorgingstehuis voor zich uit te staren.

Een jonge architect ontwerpt mooie, moderne gebouwen voor de binnenstad. De trots van architect en eigenaar. Maar niet veel later staan de gebouwen leeg en in verval. De mooie winkelbuurt van vandaag is de grijze achterbuurt van morgen.

Er is geen blijvende winst. Geen zin.

Het is allemaal najagen van wind.

En mensen zien dat, want **'God heeft de mens inzicht in de tijd gegeven'**.

Dia.

Mensen kennen tijd. Zien dat maanden en jaren voorbijgaan.

Mensen hebben herinneringen aan vroeger. Verwachten iets voor de toekomst. Zoeken daarom ook zin. Groei. Betekenis. Overzicht. We willen de werkelijkheid beheersen.

Er is geen einde aan de stapel boeken over de geschiedenis. We zoeken naar zin.

Maar: dat is vaak erg moeilijk.

Wie weet wat het komende jaar zal brengen?

Van de duizenden puzzelstukjes in dit leven, kun je er een paar aan elkaar leggen. Maar de rest.....

Het leven lijkt een chaos. De rafels hangen eraan.

In Jemen en Syrië wordt het leven verscheurd door oorlogen. Kinderen moeten op de vlucht en verliezen hun thuis, hun jeugd. Sterven in de kou van de kampen.

Een jonge moeder sterft aan borstkanker.

Een zoon komt om in een zinloos auto-ongeluk. Geschept door een dronken automobilist.

Een meisje wordt verkracht en vermoord bij Den Dolder.

Wat wil God daar allemaal mee? Waar is hij eigenlijk?

Het zijn vragen, die alle mensen stellen. Of je nu gelooft in God of niet.

En de Prediker verzucht: 'Dat weet je niet. Het leven onder de zon is vaak onrechtvaardig. Het is lucht en leegte. Zonder zin'.

***

Nu lijkt de Prediker tot nu toe heel erg somber.

Hij lijkt een beetje een uitgebluste oude man. Alles meegemaakt. Nog niet tevreden.

Niet iemand, die je uitnodigt voor je feestje.

Toch is hij dat niet.

Want hij zegt ook, dat je in dit leven veel mag genieten.

Van eten en drinken, van het licht van de zon. Van de vrouw van je jeugd. Van de Oudejaarsavond.

Genieten geeft het leven kleur en zin. Genieten mag.

In onze wereld is er dus pijn én genieten. Geboorte én sterven. Vrede én oorlog. Lachen en huilen. En, weet je, beiden leiden ons naar God toe.

Als je geniet van de warmte van de zon, van muziek, van vriendschap en eten en drinken, als er een kindje in de wieg ligt, dan mag je vragen: 'Waar komt dit toch vandaan?'

Als je alle pijn en onrecht ziet, dan mag je vragen: 'Wie maakt hier een einde aan? Wie spreekt hier recht?'

Anders gezegd: Prediker wil dat we omhoog gaan kijken.

Dwars door de donkere wolken heen. Tot ver voorbij de zon. Tot op de Schepper van het leven.

Hij is geen God, die op de rand van een wolk zit en passief naar beneden kijkt om te zien of ik het allemaal wel goed doe. Een zuinige schoolmeester, die mij straks een cijfer geeft.

Nee, Hij is een God, die wil dat wij omhoog leren kijken. Hem zoeken. Vertrouwen.

Hij schrijft: **"God doet het zo, opdat wij ontzag voor hem hebben"**.

Dia.

Ontzag.

Wat bedoelt hij daarmee?

Wil God alleen maar ontzag? Mensen, die zwijgen en buigen? Geen vragen stellen?

Nee.

Het woordje dat hier in het hebreuws staat, betekent letterlijk "ruimte maken".

Je maakt ruimte voor deze God in je leven.

Zoals je ook ruimte maakt voor de Koningin, als ze voorbij komt. En als zij bij je aanbelt, laat je haar niet buiten staan. Die laat je binnen en die geef je in je huis de ereplaats. De mooiste stoel.

Zo geef je ook ruimte aan God in je leven. Je moet er niet aan denken om Hem **niet** binnen te laten. Ontzag.

Hij wil, dat je omhoog gaat kijken. Van hem verlossing verwacht.

Hij wil, dat je de controle in zijn handen legt.

Alleen hij kan je leven eeuwig maken en die eindeloze cirkelgang doorbreken.

Alleen Hij kent de harten en kan rechtspreken.

Voor ons lijkt het leven een enorme puzzel. En wij zijn ook zelf onderdeel van die puzzel. Ons leven hoort bij de scherven.

God niet. Hij is God. Hij heeft overzicht.

Wij lopen tussen de bergen. Hij troont daar hoog boven.

Zo maakt hij winst uit verlies.

Want, weet je, als je niet in God gelooft, als je hem buiten je denken zet, moet je in jezelf geloven. In jouw beperkte inzicht. Moet je in de mens geloven.

Op zo'n moment is het goed om de geschiedenisboeken nog eens goed te lezen: wat heeft de mens van deze wereld gemaakt? Wie laat keer op keer het kwaad toe? Wie verliest zichzelf vaak in zelfliefde? Welke hoop heb je, als je het van jou beperkte denken moet verwachten?

Wat mooi: God bestaat!

En Hij is sterk. Kijk maar naar de sterren.

Er komt een nieuwe wereld. Jezus heeft daar al iets over verteld. Over doden die weer zullen leven.

Ziekte die is uitgebannen. Oorlogen, die het leven nooit meer zullen geselen. Kinderen spelen veilig bij het hol van een leeuw. Liefde spoelt alle grenzen weg. Bomen die elke maand vrucht dragen en leven geven.

God bestaat.

En Hij is rechter. Hij zal alle onrecht berechten. Hij zal wonden helen. Alle tranen uit de ogen wissen. Je mag al je vragen en tranen bij hem neerleggen. Kom tot rust bij God.

God bestaat.

En hij is liefde. Hij wil ons graag verlossen. Dat heeft hij laten zien door Jezus. Hij gaf zelfs zijn eigen zoon aan het kruis om ons daarvan voor eeuwig te verlossen. Hij laat jou niet vallen.

Kijk omhoog.

Jezus is opgestaan uit de dood en door Hem stroomt er nu nieuw licht onze wereld binnen. Hoop.

De dood is machtig. Maar God is sterker.

Kijk omhoog, dan zie je al iets van de toekomst, die ons wacht.!

Winst uit verlies.

Kan dat?

Ja.

Door Jezus zie je hoe God de zonde en alle scherven gaat opruimen. De opstanding geeft ons een doorkijk op een nieuwe wereld. Een nieuw paradijs. Een vreedrijk.

Een christen is daarom een mens, die wel terugkijkt, maar vooral vooruit kijkt.

Ik leerde dat van mijn nichtje: zij had haar oudste zoontje verloren aan kanker. Pieter.

Pieter was 12 jaar oud. Stel je voor. Ze had wel duizend vragen.

In een interview werd haar gevraagd of ze nog veel aan hem terughadte en of ze hem weer terug wilde hebben.

Ze zei toen dit: "Ja, ik denk nog elke dag aan hem. In het begin kon ik hem niet loslaten. Het was een diep verlies. Maar ik zou hem niet terug willen. Want Pieter is nu bij God in de hemel en waar kan hij het beter hebben.

Daarbij: ik heb me omgedraaid. Eerst keek ik veel terug en was iedere dag die voorbij ging een dag verder bij Pieter vandaan. Maar op een dag leerde ik om mij om te draaien: ik ging naar de toekomst van God kijken. En nu is iedere dag, die voorbij gaat een dag dichterbij de ontmoeting met Pieter".

***

We gaan straks een nieuw jaar binnen. En er zal opnieuw erg veel gebeuren.

Maar bedenk: God is er.

En ieder jaar dat voorbijgaat is een dag dichterbij de ontmoeting met Hem.

Verlies munt Hij om naar winst.

Amen.